

INTRESSANT FAKTA OM VÅR OMVÄRLD KOPPLAT TILL SKOLANS KURS- OCH ÄMNESPLANER

Bild: [Lusi](#)

KRIG OCH VÄPNADE KONFLIKTER – Orsaker och följder

Version: 1.00

Fakta 1 158 länder	AHA! ▶ Världsfred ▶ världsfreds index ▶
Fakta 2 181 länder	Ekonomi ▶ BNP ▶ per person ▶
Fakta 3 193 länder	Människor ▶ Dödlighet ▶ spädbarn ▶

KRIG OCH VÄPNADE KONFLIKTER

– Orsaker och följder

Målgrupp: Grundskolans senare år och gymnasiet

Tid: 2-3 lektioner

Form: Genomgång av läraren varefter eleverna arbetar med frågor som de besvarar med hjälp av factlab i kombination med andra källor.

Redovisningssätt: Avslutas med diskussion i stora grupper, redovisning i helklass samt skriftlig inlämning av svaren på uppgifterna.

Material och verktyg: Tillgång till datorer, Internet och projektor.

Pedagog: Carl-Henrik Larsson, Karlskrona. Gymnasielärare i hi, re och sh

Beskrivning och syfte

Syftet med denna uppgift är att tydliggöra och synliggöra för eleverna varför konflikter och krig uppstår samt vilka följderna blir. Även FN:s roll och den humanitära rätten i konflikter kommer att lyftas fram.

Uppgiften börjar med att läraren presenterar olika orsaker till konflikter, lyfter fram aktuella konflikter och visar bokmärkeslänkar från factlab med förberedd statistik. Eleverna får sedan arbeta i grupper med arbetsuppgifter kopplade till factlab och andra koppletterande källor. Uppgiften redovisas sedan inför helklass.

VAD SÄGER KURS- OCH ÄMNESPLANEN?

Lgr 11

Relevant centralt innehåll för Geografi i årskurs 7–9

- Intressekonflikter om naturresurser, till exempel om tillgång till vatten och mark.
- Förekomst av och orsaker till fattigdom och ohälsa i olika delar av världen.

Relevant centralt innehåll för Samhällskunskap i årskurs 7–9

- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen.

Relevant centralt innehåll för Samhällskunskap 1b och 2

- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.

Tänk på att statistik i allmänhet och factlab i synnerhet inte presenterar några teorier eller slutsatser, **bara fakta**. Det är upp till Dig att söka, laborera och dra egna slutsatser och då få nytt perspektiv på dina "egna sanningar".

GÖR SÅ HÄR:

1. Låt eleverna läsa artikeln om internationell rätt och folkrätt som är hämtad från SO-rummet.
2. Läraren har en genomgång som börjar med en presentation av olika orsaker bakom konflikter och krig samt återkopplar till artikeln som eleverna har läst. Sedan visar Läraren och förklarar de förberedda bokmärkta webbsidorna i factlab (se Genomgång längre ner).
3. Läraren delar ut arbetsuppgifterna till eleverna (se Arbetsuppgifter nedan) och hjälper dem att komma igång med arbetet.
4. Avsluta med att diskutera frågorna i helklass. Kan även kombineras med skriftlig inlämning av svaren på frågorna.

GENOMGÅNG

1. Eleverna läser igenom artikeln om internationell rätt och folkrätt som är hämtad från SO-rummet. Länk [Internationell rätt och folkrätt](#).

2. Håll sedan en genomgång där du börjar med att lyfta fram olika orsaker bakom väpnade konflikter och krig i omvärlden. Exempel på orsaker som måste lyftas fram är naturresurser som konfliktorsak. Det kan handla om kampen om naturresurserna. En annan orsak kan vara olika gruppers strävan efter demokrati och utökade rättigheter. Geopolitiska orsaker där olika grupper kämpar om rätten till en viss geografisk landyta kan också lyftas fram.

Efter att orsakerna är presenterade så ställ frågor till eleverna utifrån artikeln de läst. Låt eleverna redogöra för hur den internationella humanitära rätten ser ut, vad den innebär och om de stridande parterna i en väpnad konflikt handlar efter den.

Slutligen lyfter du fram och diskuterar FN:s uppdrag, vad FN gör för fattiga och utsatta människor i omvärlden och hur FN kan agera i konfliktsituationer för att säkra civilbefolkningens trygghet. Du skall också lyfta fram säkerhetsrådets roll, vilka de fem permanenta medlemmarna i säkerhetsrådet är och vad vetorätten innebär. Låt eleverna fundera över vad vetorätten kan få för konsekvenser för FN:s möjligheter att agera i en konfliktsituation. FN har misslyckats att förhindra konflikter och folkmord, exempelvis i Rwanda 1994.

I detta sammanhang är det intressant att visa bokmärkeslänk [Vapenexport topp 8](#). Statistiken visar de åtta länder i världen som tjänar mest pengar på vapenexport. De fyra främsta av dessa länder är dessutom permanenta medlemmar i FN:s säkerhetsråd. Diskutera denna fakta med eleverna. Hur kan dess länders enorma vapenexport påverka deras agerande i säkerhetsrådet?

Kommentar: Här finns en bokmärkeslänk till wikipediaartikel om FN:s säkerhetsråd - [FN:s säkerhetsråd - Wikipedia](#)

3. Visa bokmärkeslänken [Världsfredsindex](#)

Kommentar: Bläddra igenom statistiken i länken och visa eleverna vilka länder som är minst fredliga respektive mest fredliga i världen. Framhåll också att senaste mätningen är från 2012 och det är därför inte Syrien finns med i toppen över minst fredliga länder.

4. Visa bokmärkeslänken [Världsfredsindex karta](#)

Kommentar: Länken visar de 25 minst fredliga länderna i världen utsatta på en karta. Låt eleverna fundera över om de ser något geografiskt samband. Flertalet av de mest konfliktdrabbade länderna har ett kolonialt förflutet.

5. Visa bokmärkeslänken [Världsfredsindex, BNP per capita samt spädbarnsdödlighet](#).

Kommentar: Faktaruta 1 visar Världsfredsindex (precis som under punkt tre), faktaruta 2 visar BNP per capita (i amerikanska dollar) och faktaruta 3 visar spädbarnsdödlighet (antal döda spädbarn per tusen födsler). Lyft fram att det i flertalet fall finns ett samband mellan hur fredligt landet är, BNP per capita och spädbarnsdödlighet. Väpnade konflikter och krig försämrar ekonomin samtidigt som civilbefolkningen blir lidande. Lägre medellivslängd och hög spädbarnsdödlighet är två viktiga följder av konflikter och krig.

Låt eleverna fundera över vilka fler konsekvenser, både kort- och långsiktiga, som väpnade konflikter och krig kan ge upphov till. Diskutera också vad omvärlden kan göra för att hjälpa människorna i utsatta konfliktområden. Hur skall omvärlden agera?

ARBETSUPPGIFTER

1. En följd av krig och konflikter i vår omvärld är att människor flyr de drabbade områdena. Öppna bokmärkeslänken [Flyktingar efter land och ursprungsterritorium 2000 och 2012](#). Den visar antalet människor som är på flykt från sina hemländer. Bokmärket visar topp 25 av länderna i världen där det flyr mest människor. Kolumn1 visar situationen 2000 och kolumn 2 visar situationen 2012. Välj fliken karta om ni vill se länderna utsatta på en karta. Ni kan också välja fliken tidslinje för att tydliggöra hur flyktingsituationen sett ut över tid. Tydliga toppar visar att det skett någon händelse som fått människor på flykt.
 - a. I vilka länder i listan har ökningen av flyktingar varit som störst mellan 2000 och 2012? Välj ut de fem länder där ökningen har varit som störst. Vilka länder är det?
 - b. I vilka länder i listan har flyktingsituationen minskat mellan 2000 och 2012?
 - c. Finns det några andra orsaker än krig och väpnade konflikter till varför människor flyr och lämnar sina hemländer? Diskutera i gruppen och skriv ner era svar.
 - d. Kan ni hitta exempel på länder i listan där det inte pågår konflikter och krig men människor flyr ändå? Vad kan det bero på i så fall?

e. Nu skall ni ta reda på orsaken till varför människor valt att fly i de fem länder där ökningen av flyktingar var som störst mellan 2000 och 2012. Ni skall besvara följande frågor om vart och ett av dessa länder:

- Varför ökade flyktingantalet i landet? Berodde det på en väpnad konflikt eller kan ni hitta andra orsaker?
- Har landet varit en koloni, har landet några naturresurser och har FN eller andra utländska aktörer gjort några insatser i landet?
- Kan ni se några samband mellan de fem länderna?

Till er hjälp när ni skall besvara frågorna ovan har ni hjälp av följande hemsidor och länkar:

- **Bokmärkeslänk** [FN bistånd](#), från factlab som visar hur mycket pengar FN delar ut i bistånd - i amerikanska dollar- från tre av sina underorgan UNHCR (FN:s flyktingorgan), UNDP (bekämpar fattigdom) och IFAD (jordbruksfrågor). Här kan ni se om de fem länderna får något bistånd och i så fall hur mycket.
- **Länk** [Globalis-svenska FN-förbundet](#) där ni hittar information om världens länder.
- **Länk** [Sida](#), Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete. Sida sköter det svenska biståndet och arbetar tillsammans med FN. Välj länder och regioner i vänstra marginalen.

Tänk på att statistik i allmänhet och factlab i synnerhet inte presenterar några teorier eller slutsatser, **bara fakta**. Det är upp till Dig att söka, laborera och dra egna slutsatser och då få nytt perspektiv på dina "egna sanningar".

Om du har synpunkter eller frågor gällande factlab lektioner så är du välkommen att kontakta oss på adressen: factlab@so-rummet.se